МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
УО «Белорусский государственный экономический университет»

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Материалы научно-практической конференции

Пинск, 15–16 января 2004 года

Минск 2004

УДК 338.242 (476)
ББК 65.9 (4Беи)
П78

Р е д а к ц и о н н а я   к о л л е г и я:

кандидат экономических наук, доцент *Л.Ф. Киндрук*
кандидат экономических наук, доцент *В.С. Филипенко*
кандидат экономических наук, доцент *В.М. Мальцевич*
кандидат сельскохозяйственных наук, доцент *Т.Б. Рошка*
кандидат педагогических наук *Г.Ф. Вечорко*
кандидат физико-математических наук, доцент *В.В. Митянок*

У т в е р ж д е н о Редакционно-издательским советом университета

П78 **Проблемы** формирования рыночной экономики в Республике Беларусь: Материалы науч.-практ. конф. Пинск, 15–16 янв. 2004 г. – Мн.: БГЭУ, 2004. – 194 с.

ISBN 985-484-070-0.

УДК 338.242 (476)
ББК 65.9 (4Би)

ISBN 985-484-070-0

© УО «Белорусский государственный экономический университет», 2004

ПРАЯВЫ БЕЛАРУСКАГА ГАСПАДАРЧАГА ЖЫЦЦЯ Ў ІІ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ

С.А. Фядзечка

Беларуская меншасць у ІІ Рэчы Паспалітай старалася стварыць уласныя гаспадарчыя арганізацыі. Прычынай гэтай з'явы можна лічыць нежаданне залежыць ад польскіх гаспадарчых арганізацый. Беларусы невялікай ступені выкарыстоўвалі органы самакіравання для вырашэння гаспадрчых праблем і спарадычна згаджаліся на супрацоўніцтва з мясцовай адміністрацыяй.

Асноўнай прычынай слабага жадання беларусаў супрацоўнічаць з уладай было нежаданне развіцця ўзаемаадносін. Такім чынам, ужо існуючымі арганізацыямі беларусы не карысталіся, а сваіх стваралі вельмі мала. Большасць беларускіх арганізацый у 1918-1930 гг. складалі земляробча-гандлёвыя аб'яднанні. Спарадычна ўзнікалі выдаўнічыя і асветніцкія арганізацыі.

Са справаздач навагрудскага ваяводства вынікае, што польскія ўлады стараліся абмежаваць развіццё тых суполак, якія абвінавачваліся ў антыдзяржаўнай дзейнасці. У сярэдзіне 30-х гг. да большасці суполак актыўна дзейнічала КПЗБ, а іх члены прымалі актыўны ўдзел у страйках і акцыях, арганізаваных камуністамі. Гэта правакавала польскія ўлады на ўзмацненне ціску.

Большасць беларускіх гаспадарчых праектаў фінансавалася беларускім кааператыўным банкам. Росквіт банка супадае з росквітам БСРГ і прыпадае на 1925-1927 гг. У той час банк працаваў на яе патрэбы. Пасля дэлегалізацыі Грамады ў банка пачынаецца сістэматычны заняпад. Каб пазбегнуць закрыцця, банк вымушаны быў уводзіць у склад кіраўніцтва асоб, якія не працавалі на карысць БСРГ. Аднак гэта не выклікала рост капіталу.

Польскія ўлады пачалі падазраваць некаторых членаў кіраўніцтва ў супрацоўніцтве з камуністамі. У кастрычніку 1932 г. была праведзена рэвізія, і пасля паўтарамесячнага перапынку банк аднавіў сваю дзейнасць. На працягу гэтых месяцаў наступіў істотны фінансавы рост у выніку крэдытарскіх выплат, аднак добрае становішча банка ў наступным годзе пахіснулася, і ў канцы 1938 г. ён завершыў сваю дзейнасць.

З пачаткам 1926 г. большасць беларускіх арганізацый знаходзілася пад уплывам БСРГ. Гэта адбылася з беларускім народным камітэтам у Вільна, у арбіце ўплыву грамады апынулася ТБШ.

26 мая 1926 г. Беларускі інстытут гаспадаркі і культуры быў унесены ў рэестр таварыстваў і згуртаванняў Польшчы. Статут БІГіК ахопліваў як тэрыторыю дзейнасці значны абшар Рэчы Паспалітай і патрабаваў стварэння гурткоў і мясцовых арганізацый. Па статуту прапанавалася асноўваць і падтрымоўваць узорныя гаспадаркі, опытавыя станцыі, пасекі, арганізоўваць меліярацыю і павышаць узровень адукаванасці ў агранамічных ведах. Культурны напрамак дзейнасці ўключаў тэатральныя і канцэртныя прадстаўленні, арганізацыю выдаўнічай дзейнасці, бібліятэк, кнігарань і музеяў.

Існавалі тры формы арганізацыі інстытуту: Цэнтральная Рада, кіраўніцтва Віленскага аддзелу і падпарадкаваны яму Віленскі гурток. У верасні 1926 г. створаны першы камітэт кіраўніцтва Віленскага аддзелу. На з'ездзе дэлегатаў Віленскага аддзелу БІГіК 6 лютага 1927 г. прагучала інфармацыя аб заснаванні каля 50 гурткоў колькасцю больш за 700 членаў. С пачаткам 1927 г. распачалася гаспадарчая дзейнасць. Стараннем інстытуту 28 лютага 1927 г. распачата дзейнасць беларускіх кааператыўна-бугалтарскіх курсаў.

Паколькі беларуская вёска адчувала значны недахоп фінансаў, восенню 1927 г. цэнтральнае кіраўніцтва інстытуту прыступіла да стварэння ў Вільна беларускага прамыслова-сялянскага банку. Акрамя амбіцыйных гаспадарчых планаў недахоп фінансавых сродкаў на іх рэалізацыю даволі хутка прымусіў БІГіК абмежавацца толькі культурна-асветніцкай дзейнасцю.

З восені 1927 г. пры інстытуту распачала дзейнасць тэатральная секцыя. 24 кастрычніка інстытут склаў прашэнне да Віленскага ваяводы аб дазволе на стварэнне перасоўнага тэатра. У прашэнні было адмоўлена.

Цэнтральнае кіраўніцтва БІГіК пастаянна змагалася з фінасавымі праблемамі. Члены інстытута не былі настолькі заможнымі, каб на іх можна было зарабляць, і, зразумела, што польскія ўлады не аказвалі фінансавай падтрымкі. Агульнай апекі цэнтральнага кіраўніцтва падлягалі тэрытарыяльныя аб'яднанні, дзейнасць якіх засяроджвалася, ў асноўным, на аматарскіх праявах культурнага жыцця.

У ліпені 1929 г. інстытут наспаткала вестка аб арэшце членаў Віленскага кола, якія былі вядомы паліцыі па сваіх левых поглядах і адначасова ўдзельнічалі ў дзейнасці БРСГ. У такіх абставінах інстытут быў вымушаны пераважыць непрыемную чыстку спісаў сваіх членаў, каб не выклікаць увагі паліцыі.

Інстытут усе ж такі перажыў тяжкія часы 1929-1930 гг. і ў 1931 г. налічваў 53 гурткі, у якіх было сабрана каля 700 членаў. Фінансавыя сродкі інстытут здабываў праз членскія ўзносы, субсідыі БХД і дэпутатаў беларускага пасольскага клубу. 1932-1933 гг. адзначаліся пагаршэннем як фінансавага становішча, так і арганізацыйных здольнасцяў. Колькасць членаў гурткоў зменшылася з 937 у 1933 г. да 457 у 1936 г. Гарадскі стараста Вільна наслаў пісьмо ў БІГіК, у якім інфармаваў аб завяршэнні дзейнасці таварыства.

Падсумоўваючы працу беларускіх гаспадарчых аб'яднанняў, трэба падкрэсліць іх арганізацыйную слабасць. Дзейнасць гаспадарчых арганізацый, з аднаго боку, была абмежавана польскімі ўладамі, з другога – не хапала падтрымкі саміх беларусаў. Большасць беларускіх гаспадароў не жадала працаваць у польскіх гаспадарчых арганізацыях і супрацоўнічаць з імі. Створаныя імі арганізацыі, такія як БІГіК ці падобныя, перманентна падазраваліся польскімі ўладамі ў антыдзяржаўнай дзейнасці і ліквідаваліся. Іншыя, такія як беларускі банк, не вытрымалі канкурэнцыі і самаліквідаваліся. Напярэдадні другой сусветнай вайны працавала толькі беларускае пчалярскае таварыства, якое ахоплівала неістотную колькасць членаў. Большасць беларускага грамадства заставалася без якіх-небудзь гаспадарчых арганізацый.

СОДЕРЖАНИЕ

Пленарное заседание 3

Вечорко Г.Ф. Менталитет и ценностные ориентации социума как основа формирования личности 3

Киндрук Л.Ф. Концептуальные основы развития маркетинговой ориентации аграрного производства на современном этапе......... 6

Мальцевич В.М. Обоснование перспективы развития акционерных предприятий в аграрном секторе 10

Павлович Т.С. Роль и место мотивации в обучении иностранным языкам 14

Рошка Т.Б. Эколого-экономические вопросы преобразования Белорусского Полесья 16

Филипенко В.С. Проблемы формирования рыночной экономики в Республике Беларусь 19

СЕКЦИЯ 1. **Совершенствование хозяйственного механизма АПК Белорусского Полесья в условиях трансформационной экономики** 24

Веренич А.Ф., Мацукевич В.В. Состояние и перспективы развития молочного скотоводства в агрокомбинате «Полесье»...... 24

Кислюк С.М., Рошка Т.Б. Пути реформирования аграрного сектора Пинского района 27

Коваленко В.П. Пути повышения эффективности мелиорированных земель 29

Колосов Г.В. Эколого-экономические проблемы организации эродированных земель Белорусского Полесья 33

Копытовских А.В. Геоморфологические и гидрометеорологические условия применения глубокой безотвальной обработки почвы в условиях северной зоны Республики Беларусь..... 36

Копытовских А.В., Филипенко В.С. Зависимость экономических циклов урожайности зерновых и зернобобовых культур в Пинском районе от солнечной активности 37

Крюкова Л.И., Веренич А.Ф., Мацукевич В.В. Анализ структуры посевных площадей агрокомбината «Полесье» Пинского района 40

Ливенский В.М. Радиоэкологическая оценка проектов специализации сельхозпредприятий районов Брестской области, загрязненных радионуклидами 43

Лукашевич Т.Н. Оптимизация производственной программы предприятий молочной отрасли 46

Трухан Л.А., Ивашковец С.Н., Ерофеев А.Б. Аккумуляция радионуклидов Cs-137 многолетними травами в зависимости от норм минеральных удобрений и условий увлажнения 49

СЕКЦИЯ 2. **Совершенствование экономического механизма регулирования социально-экономического развития Белорусского Полесья** 52

Андриевич А.М. Проблемы формирования рыночной экономики 52

Анисимовец Т.П., Купрейчик, Д.В., Невдах С.В. Оценка финансово-экономического состояния организаций г. Пинска 55

Давыдова Н.Л. Опционные контракты как разновидность финансовых инструментов 58

Денисевич М.Н. Опыт оплаты и стимулирования труда в зарубежных странах 60

Залога Т.П. Теории экономического роста и их применение в эмпирических исследованиях 63

Зборина И.М. Развитие системы «Мониторинг предприятий в Беларуси: проблемы и перспективы развития 65

Зглюй Т.В. Практика налогового регулирования в странах с развитой рыночной экономикой 67

Зглюй Т.В., Киндрук Л.Ф. Проблемы формирования стратегии развития предприятия 70

Клещева С.А. Основные тенденции деловой активности в промышленности г. Пинска 73

Конончук И.А. Этапы налогового планирования на предприятии 75

Кузнецова И.А. Реклама как один из способов интенсификации реализации товаров и услуг 78

Кузьменок З.И. Отношение населения к малому предпринимательству в регионах 79

Михальченко Л.И. Интеграция потребительских рынков России и Беларуси как механизм развития предприятий 81

Невдах С.В., Купрейчик Д.В. Управление затратами как путь достижения максимизации прибыли в управленческом учете 84

Паршутич О.А. Модернизация рынка образования в Республике Беларусь 87

Печень В.С. Прогнозирование численности работников на предприятии 90

Плавсюк Е.В. Тенденции развития страхового рынка Республики Беларусь 92

Полховский В.Д. Разработка товарной политики в маркетинговых исследованиях 95

Середич Л.Н. Особенности исполнения налогового обязательства сельхозпредприятиями в свете требований Общей части налового кодекса Республики Беларусь 97

Сплошнов С.В. Эффективность деятельности банков и проблемы развития банковской системы Республики Беларусь 100

Чмыр Н.Н. Лизинг в механизме повышения эффективности производства в условиях трансформационной экономики 102

Щеблыкина Н.В. Проблемы валютно-финансовых условий свободных экономических зон 105

Якимченко С.Л. Организация производственной цепочки в рамках корпорации как процесс 107

Якимченко С.Л., Печень В.С. Проблемы рынка труда и их решение в Республике Беларусь 110

Яковенко Н.Ф. Проблемы развития финансовой системы Брестского региона 112

СЕКЦИЯ 3. **Роль информационных технологий в повышени эффективности социально-экономического развития Белорусского Полесья** 116

Володько Л.П. Моделирование банковских информационных технологий и оценка их эффективности 116

Володько Л.П., Дегтярева И.И. Качество банковских информационных технологий – высокая организация работы автоматизированного рабочего места 119

Глинский О.Ю. Перспективы развития электронного бизнеса.... 122

Дунько Э.М. Основные направления и цели повышения эффективности корпоративной информационной системы высшего учебного заведения 124

Коржич В.П., Красковский А.Р. Использование новых информационных технологий в высших учебных заведениях 127

Павлов П.А. Функции и преимущества корпоративного сайта компаний 129

Сидская О.В. Основные положения макроконвейерного способа организации вычислений и их связь с концепцией структурирования программных ресурсов 132

СЕКЦИЯ 4. **Разработка целей, содержания, путей и средств формирования личности в белорусском обществе** 135

Крюков В.М. Предпосылочно-контекстуальный или ориентационный подход в современном методологическом мышлении 135

Можейко П.П. Влияние христианства на этику труда.............. 138

Радцевич А.В. Право на жизнь и конституция Республики Беларусь.. 140

Фядзечка С.А. Праявы беларускага гаспадарчага жыцця ў II Рэчы Паспалітай.. 143

Шульга М.Л. Факторы формирования девиантного поведения в подростковом и юношеском возрасте 146

Ященко А.В. Мы живем в истории и для истории..................... 148

Ященко А.В., Коваленко В.П. Право жить в чистой среде.......... 152

СЕКЦИЯ 5. **Мотивация языковых знаний, их актуальность в период обучения и дальнейшей профессиональной деятельности** 154

Бутрина Л.В. Организация деятельности студентов по выполнению домашних заданий 154

Гмир П.В. Обучение иностранным языкам в сиситеме непрерывного образования 157

Децик А.Д. Модернизация системы подготовки учителей начальной школы во Франции 159

Изотова Л.А. Использование воспитательного потенциала речевого этикета на иностранном языке 162

Колесникович Л.И. Обучение иностранным языкам в контексте диалога культур 165

Лаврущик В.Н. Дебаты как диалог 168

Магер Н.У. Месца дзелавых гульняў и ситуацый у працэсе навучання прафесійнай лексіцы 170

Мартынович В.Г. Использование межпредметных связей в высшей школе 173

Павлович Т.С., Изотова Л.А. К вопросу об обучении письменной иностранной речи при подготовке специалистов экономического профиля 175

Пронина Н.М. Самостоятельная работа в процессе изучения иностранных языков в неязыковом вузе 177

Семенюк Ж.П. Профессиональная направленность изучения курса иностранного языка 180

Толстикова Л.Е. Речевая деятельность как объект обучения в преподавании иностранных языков 182

Хмель О.А. Актуальность использования газетных материалов на занятиях иностранного языка 185

Юш Г.В. Формирование грамматических навыков в процессе изучения иностранных языков 188